

**1. Identificación da programación**
**Centro educativo**

Código	Centro	Concello	Ano académico
36011634	Politécnico de Vigo	Vigo	2023/2024

**Ciclo formativo**

Código da familia profesional	Familia profesional	Código do ciclo formativo	Ciclo formativo	Grao	Réxime
ELE	Electricidade e electrónica	CMELE01	Instalacións eléctricas e automáticas	Ciclos formativos de grao medio	Réxime de adultos

**Módulo profesional e unidades formativas de menor duración (\*)**

Código MP/UF	Nome	Curso	Sesións semanais	Horas anuais	Sesións anuais
MP0241	Formación e orientación laboral	2023/2024	4	107	128
MP0241_12	Prevenición de riscos laborais	2023/2024	4	45	54
MP0241_22	Equipos de traballo, dereito do traballo e da seguridade social, e procura de emprego	2023/2024	4	62	74

(\*) No caso de que o módulo profesional estea organizado en unidades formativas de menor duración

**Profesorado responsable**

Profesorado asignado ao módulo	FERNANDO MIGUEL OTERO FERNÁNDEZ
Outro profesorado	

Estado: Pendente de supervisión inspector

## 2. Concreción do currículo en relación coa súa adecuación ás características do ámbito produtivo

O currículo que se establece nos decretos que desenvolven os títulos están expresados en resultados de aprendizaxe, aprendizaxes que o alumnado deberá adquirir para desenvolver con éxito a súa profesión no contorno laboral. Asociados aos resultados de aprendizaxes establécense os criterios de avaliación e os contidos que proporcionarán a información e destrezas para lograr as competencias definidas no perfil do título.

Neste sentido, a inclusión do módulo de Formación e Orientación Laboral en todos os títulos da Formación Profesional ten como xustificación que se considera un módulo clave para garantir que o alumnado adquira unha competencias esenciais para unha adecuada inserción laboral, tanto a través do coñecemento da lexislación laboral como do traballo en equipo e das condicións de seguridade e saúde.

Ademais cómpre engadir que a Lei Orgánica de Educación modifica o módulo de FOL a fin de incorporar os contidos do curso básico de prevención de riscos laborais establecido no Real Decreto 39/1997, de 17 de xaneiro, polo que se aproba o Regulamento dos Servizo de Prevención. Con esta novidade, dende o sistema educativo garántese que o alumnado adquira unhas competencias en materia de prevención que posibilitarán unha prevención eficaz e integrada no contorno laboral.

O módulo de FOL, sendo un módulo presente en todos os ciclos formativos, debe adecuar os seus contidos a realidade do ámbito produtivo de cada familia profesional e ciclo formativo, de modo que na impartición do módulo se parta do sector produtivo propio de cada familia profesional ademais da propia realidade do alumnado.

### 3. Relación de unidades didácticas que a integran, que contribuirán ao desenvolvemento do módulo profesional, xunto coa secuencia e o tempo asignado para o desenvolvemento de cada unha

U.D.	Título	Descrición	Duración (sesións)	Peso (%)
1	A relación laboral e o contrato de traballo.	Dereito laboral, fontes, dereitos e obrigas dos traballadores. O contrato de traballo e modalidades contractuais. Condicións de traballo. Salario e nómina.	20	20
2	Representación e situacións de crise das relacións laborais.	Modificación, suspensión e extinción do contrato. A representación das persoas traballadoras.	14	14
3	O traballo en equipo	O traballo en equipo, roles. Eficacia e eficiencia do traballo en equipo. A reunión de traballo.	6	4
4	Seguridade social e desemprego.	A Seguridade Social, afiliación, cotización e principais prestacións.	16	15
5	O mercado de traballo.	Autocoñecemento, itinerarios e procura activa de emprego.	18	15
6	Introdución legal á prevención de riscos laborais.	Conceptos básicos e relación entre traballo e saúde. Os dereitos e obrigas	10	8
7	Avaliación de riscos e planificación de medidas.	Condicións de traballo, factores de risco, danos profesionais e a avaliación dos riscos no traballo. Medidas de prevención e protección.	16	8
8	A Prevención de Riscos Laborais na empresa. Organización e Plan de Prevención	Organización da prevención e o plan de prevención da empresa	16	8
9	Emerxencias e primeiros auxilios.	Plan de emerxencias e primeiros auxilios.	12	8

#### 4. Por cada unidade didáctica

##### 4.1.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
1	A relación laboral e o contrato de traballo.	20

##### 4.1.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA2 - Identifica os dereitos e as obrigas que se derivan das relacións laborais, e recoñéceos en diferentes situacións de traballo.	NO

##### 4.1.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA2.1 Identifícanse o ámbito de aplicación, as fontes e os principios de aplicación do dereito do traballo.
CA2.2 Distingúense os principais organismos que interveñen nas relacións laborais.
CA2.3 Identifícanse os elementos esenciais dun contrato de traballo.
CA2.4 Analízanse as principais modalidades de contratación e identifícanse as medidas de fomento da contratación para determinados colectivos.
CA2.4.1 Analízanse as principais modalidades de contratación
CA2.4.2 Analízanse as medidas de fomento a contratación para determinados colectivos
CA2.5 Valoráronse os dereitos e as obrigas que se recollen na normativa laboral.
CA2.6 Determináronse as condicións de traballo pactadas no convenio colectivo aplicable ou, en ausencia deste, as condicións habituais no sector profesional relacionado co título de técnico en instalacións eléctricas e automáticas.
CA2.7 Valoráronse as medidas establecidas pola lexislación para a conciliación da vida laboral e familiar, e para a igualdade efectiva entre homes e mulleres.
CA2.8 Analízase o recibo de salarios e identifícanse os principais elementos que o integran.
CA2.12 Identifícanse as características definitorias dos novos contornos de organización do traballo.

##### 4.1.e) Contidos

Contidos
Dereito do traballo.
Novos contornos de organización do traballo.
Organismos públicos (administrativos e xudiciais) que interveñen nas relacións laborais.
Análise da relación laboral individual.
Dereitos e deberes derivados da relación laboral.
Análise dun convenio colectivo aplicable ao ámbito profesional da titulación de técnico en instalacións eléctricas e automáticas.
Análise do recibo de salarios e os seus principais elementos ( CA.2.8)
Modalidades de contrato de traballo e medidas de fomento da contratación.



**Contidos**

Análise das principais condicións de traballo: clasificación e promoción profesional, tempo de traballo, retribución, etc.

**4.2.a) Identificación da unidade didáctica**

N.º	Título da UD	Duración
2	Representación e situacións de crise das relacións laborais.	14

**4.2.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan**

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA2 - Identifica os dereitos e as obrigas que se derivan das relacións laborais, e recoñéceos en diferentes situacións de traballo.	NO

**4.2.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado**

Criterios de avaliación
CA2.9 Identifícanse as causas e os efectos da modificación, a suspensión e a extinción da relación laboral.
CA2.9.1 Identifícanse as causas e os efectos da modificación, a suspensión e a extinción da relación laboral.
CA2.9.2 Calculouse un finiquito con indemnización.
CA2.10 Identifícanse os órganos de representación das persoas traballadoras na empresa.
CA2.11 Analizáronse os conflitos colectivos na empresa e os procedementos de solución.

**4.2.e) Contidos**

Contidos
OSindicatos de traballadores e asociacións empresariais.  C2.10 - Medidas de concialiación da vida laboral e familiar e igualdade entre homes e mulleres ( CA2.7)  Representación das persoas traballadoras na empresa.  Conflitos colectivos.  Modificación, suspensión e extinción do contrato de traballo.

**4.3.a) Identificación da unidade didáctica**

N.º	Título da UD	Duración
3	O traballo en equipo	6

**4.3.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan**

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA1 - Participa responsablemente en equipos de traballo eficientes que contribúan á consecución dos obxectivos da organización.	SI

**4.3.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado**

Criterios de avaliación
CA1.1 Identifícaronse os equipos de traballo en situacións de traballo relacionadas co perfil de técnico en instalacións eléctricas e automáticas e valoráronse as súas vantaxes sobre o traballo individual.
CA1.2 Determináronse as características do equipo de traballo eficaz fronte ás dos equipos ineficaces.
CA1.3 Adoptáronse responsablemente os papeis asignados para a eficiencia e a eficacia do equipo de traballo.
CA1.4 Empregáronse axeitadamente as técnicas de comunicación no equipo de traballo para recibir e transmitir instrucións e coordinar as tarefas.
CA1.5 Determináronse procedementos para a resolución dos conflitos identificados no seo do equipo de traballo.
CA1.6 Aceptáronse de forma responsable as decisións adoptadas no seo do equipo de traballo.
CA1.7 Analizáronse os obxectivos alcanzados polo equipo de traballo en relación cos obxectivos establecidos, e coa participación responsable e activa dos seus membros.

**4.3.e) Contidos**

Contidos
Diferenciación entre grupo e equipo de traballo.
Valoración das vantaxes e os inconvenientes do traballo de equipo para a eficacia da organización.
Equipos no sector das instalacións eléctricas e automáticas segundo as funcións que desempeñen.
Dinámicas de grupo.
Equipos de traballo eficaces e eficientes.
Participación no equipo de traballo: desempeño de papeis, comunicación e responsabilidade.
Conflito: características, tipos, causas e etapas.
Técnicas para a resolución ou a superación do conflito.

**4.4.a) Identificación da unidade didáctica**

N.º	Título da UD	Duración
4	Seguridade social e desemprego.	16

**4.4.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan**

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA3 - Determina a acción protectora do sistema de seguridade social ante as contingencias cubertas, e identifica as clases de prestacións.	SI

**4.4.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado**

Criterios de avaliación
CA3.1 Valorouse o papel da seguridade social como pilar do estado social e para a mellora da calidade de vida da cidadanía.
CA3.2 Delimitouse o funcionamento e a estrutura do sistema da seguridade social.
CA3.3 Identificáronse, nun suposto sinxelo, as bases de cotización dunha persoa traballadora e as cotas correspondentes a ela e á empresa.
CA3.4 Determináronse as principais prestacións contributivas da seguridade social, os seus requisitos e a súa duración, e realizouse o cálculo da súa contía nalgúns supostos prácticos.
CA3.5 Determináronse as posibles situacións legais de desemprego en supostos prácticos sinxelos, e realizouse o cálculo da duración e da contía dunha prestación por desemprego de nivel contributivo básico.

**4.4.e) Contidos**

Contidos
A seguridade social como pilar do estado social.
Estrutura do sistema de Seguridade Social.
Determinación das principais obrigas das persoas empresarias e das traballadoras en materia de seguridade social.
Protección por desemprego.
Prestacións contributivas da seguridade social.



**4.5.a) Identificación da unidade didáctica**

N.º	Título da UD	Duración
5	O mercado de traballo.	18

**4.5.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan**

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA4 - Planifica o seu itinerario profesional seleccionando alternativas de formación e oportunidades de emprego ao longo da vida.	SI

**4.5.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado**

Criterios de avaliación
CA4.1 Valoráronse as propias aspiracións, motivacións, actitudes e capacidades que permitan a toma de decisións profesionais.
CA4.2 Tomouse conciencia da importancia da formación permanente como factor clave para a empregabilidade e a adaptación ás esixencias do proceso produtivo.
CA4.3 Valoráronse as oportunidades de formación e emprego noutros estados da Unión Europea.
CA4.4 Valorouse o principio de non-discriminación e de igualdade de oportunidades no acceso ao emprego e nas condicións de traballo.
CA4.5 Deseñáronse os itinerarios formativos profesionais relacionados co perfil profesional de técnico en instalacións eléctricas e automáticas.
CA4.6 Determináronse as competencias e as capacidades requiridas para a actividade profesional relacionada co perfil do título, e seleccionouse a formación precisa para as mellorar e permitir unha axeitada inserción laboral.
CA4.7 Identificáronse as principais fontes de emprego e de inserción laboral para as persoas coa titulación de técnico en instalacións eléctricas e automáticas.
CA4.8 Empregáronse adecuadamente as técnicas e os instrumentos de procura de emprego.
CA4.9 Prevíronse as alternativas de autoemprego nos sectores profesionais relacionados co título.

**4.5.e) Contidos**

Contidos
Coñecemento dos propios intereses e das propias capacidades formativo-profesionais.
Importancia da formación permanente para a traxectoria laboral e profesional das persoas coa titulación de técnico en instalacións eléctricas e automáticas.
Oportunidades de aprendizaxe e emprego en Europa.
Itinerarios formativos relacionados coa titulación de técnico en instalacións eléctricas e automáticas.
Definición e análise do sector profesional do título de técnico en instalacións eléctricas e automáticas.
Proceso de toma de decisións.
Proceso de procura de emprego no sector de actividade.
Técnicas e instrumentos de procura de emprego.
Alternativas de autoemprego no sector ( CE4.9)

**4.6.a) Identificación da unidade didáctica**

N.º	Título da UD	Duración
6	Introdución legal á prevención de riscos laborais.	10

**4.6.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan**

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA1 - Recoñece os dereitos e as obrigas das persoas traballadoras e empresarias relacionados coa seguridade e a saúde laboral.	SI

**4.6.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado**

Criterios de avaliación
CA1.1 Relacionáronse as condicións laborais coa saúde da persoa traballadora.
CA1.2 Distinguíronse os principios da acción preventiva que garanten o dereito á seguridade e á saúde das persoas traballadoras.
CA1.3 Apreciouse a importancia da información e da formación como medio para a eliminación ou a redución dos riscos laborais.
CA1.4 Comprenderónse as actuacións axeitadas ante situacións de emerxencia e risco laboral grave e inminente.
CA1.5 Valoráronse as medidas de protección específicas de persoas traballadoras sensibles a determinados riscos, así como as de protección da maternidade e a lactación, e de menores.
CA1.6 Analizáronse os dereitos á vixilancia e protección da saúde no sector das instalacións eléctricas e automáticas.
CA1.7 Asumiuse a necesidade de cumprir as obrigas das persoas traballadoras en materia de prevención de riscos laborais.

**4.6.e) Contidos**

Contidos
Relación entre traballo e saúde. Influencia das condicións de traballo sobre a saúde.
Conceptos básicos de seguridade e saúde laboral.
Análise dos dereitos e das obrigas das persoas traballadoras e empresarias en prevención de riscos laborais.
Actuación responsable no desenvolvemento do traballo para evitar as situacións de risco no seu contorno laboral.
Protección de persoas traballadoras especialmente sensibles a determinados riscos.

**4.7.a) Identificación da unidade didáctica**

N.º	Título da UD	Duración
7	Avaliación de riscos e planificación de medidas.	16

**4.7.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan**

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA2 - Avalía as situacións de risco derivadas da súa actividade profesional analizando as condicións de traballo e os factores de risco máis habituais do sector das instalacións eléctricas e automáticas.	SI
RA4 - Determina as medidas de prevención e protección no contorno laboral da titulación de técnico en instalacións eléctricas e automáticas.	NO

**4.7.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado**

Criterios de avaliación
CA2.1 Determináronse as condicións de traballo con significación para a prevención nos contornos de traballo relacionados co perfil profesional de técnico en instalacións eléctricas e automáticas.
CA2.2 Clasifícanse os factores de risco na actividade e os danos derivados deles.
CA2.3 Clasifícanse e descríbense os tipos de danos profesionais, con especial referencia a accidentes de traballo e doenzas profesionais, relacionados co perfil profesional de técnico en instalacións eléctricas e automáticas.
CA2.4 Identifícanse as situacións de risco máis habituais nos contornos de traballo das persoas coa titulación de técnico en instalacións eléctricas e automáticas.
CA2.5 Levouse a cabo a avaliación de riscos nun contorno de traballo, real ou simulado, relacionado co sector de actividade do título.
CA4.1 Definíronse as técnicas e as medidas de prevención e de protección que se deben aplicar para evitar ou diminuír os factores de risco, ou para reducir as súas consecuencias no caso de materializarse.
CA4.2 Analizouse o significado e o alcance da sinalización de seguridade de diversos tipos.
CA4.3 Seleccionáronse os equipamentos de protección individual (EPI) axeitados ás situacións de risco atopadas.

**4.7.e) Contidos**

Contidos
Análise de factores de risco ligados a condicións de seguridade, ambientais, ergonómicas e psicosociais.
Determinación dos danos á saúde da persoa traballadora que se poden derivar das condicións de traballo e dos factores de risco detectados.
Riscos específicos no sector das instalacións eléctricas e automáticas en función das probables consecuencias, do tempo de exposición e dos factores de risco implicados.
Avaliación dos riscos atopados en situacións potenciais de traballo no sector das instalacións eléctricas e automáticas.
Medidas de prevención e protección individual e colectiva.

**4.8.a) Identificación da unidade didáctica**

N.º	Título da UD	Duración
8	A Prevención de Riscos Laborais na empresa. Organización e Plan de Prevención	16

**4.8.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan**

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA3 - Participa na elaboración dun plan de prevención de riscos e identifica as responsabilidades de todos os axentes implicados.	NO

**4.8.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado**

Criterios de avaliación
CA3.1 Valorouse a importancia dos hábitos preventivos en todos os ámbitos e en todas as actividades da empresa.
CA3.2 Clasifícaronse os xeitos de organización da prevención na empresa en función dos criterios establecidos na normativa sobre prevención de riscos laborais.
CA3.3 Determináronse os xeitos de representación das persoas traballadoras na empresa en materia de prevención de riscos.
CA3.4 Identifícaronse os organismos públicos relacionados coa prevención de riscos laborais.
CA3.6 Estableceuse o ámbito dunha prevención integrada nas actividades da empresa, e determináronse as responsabilidades e as funcións de cadaquén.
CA3.7 Definiuse o contido do plan de prevención nun centro de traballo relacionado co sector profesional da titulación de técnico en instalacións eléctricas e automáticas.

**4.8.e) Contidos**

Contidos
Xestión da prevención na empresa: funcións e responsabilidades.
Órganos de representación e participación das persoas traballadoras en prevención de riscos laborais.
Organismos estatais e autonómicos relacionados coa prevención de riscos.
Planificación da prevención na empresa.
Participación na planificación e na posta en práctica dos plans de prevención.

**4.9.a) Identificación da unidade didáctica**

N.º	Título da UD	Duración
9	Emerxencias e primeiros auxilios.	12

**4.9.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan**

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA3 - Participa na elaboración dun plan de prevención de riscos e identifica as responsabilidades de todos os axentes implicados.	NO
RA4 - Determina as medidas de prevención e protección no contorno laboral da titulación de técnico en instalacións eléctricas e automáticas.	NO

**4.9.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado**

Criterios de avaliación
CA3.5 Valorouse a importancia da existencia dun plan preventivo na empresa que inclúa a secuencia de actuacións para realizar en caso de emerxencia.
CA3.8 Proxectouse un plan de emerxencia e evacuación para nunha pequena ou mediana empresa do sector de actividade do título.
CA4.4 Analizáronse os protocolos de actuación en caso de emerxencia.
CA4.5 Identificáronse as técnicas de clasificación de persoas feridas en caso de emerxencia, onde existan vítimas de diversa gravidade.
CA4.6 Identificáronse as técnicas básicas de primeiros auxilios que se deben aplicar no lugar do accidente ante danos de diversos tipos, así como a composición e o uso da caixa de urxencias.

**4.9.e) Contidos**

Contidos
Plans de emerxencia e de evacuación en contornos de traballo.
Elaboración dun plan de emerxencia nunha empresa do sector.
Protocolo de actuación ante unha situación de emerxencia.
Aplicación das técnicas de primeiros auxilios.
Actuación responsable en situacións de emerxencias e primeiros auxilios.

## 5. Mínimos exigibles para alcanzar a avaliación positiva e os criterios de cualificación

### Mínimos exigibles:

Os mínimos exigibles para acadar a avaliación positiva no módulo de FOL veñen determinados polas unidades desenvolvidas no apartado 4 e pola consecución por parte do alumnado dos resultados de aprendizaxe. Para poder aprobar o módulo, polo tanto, o alumnado terá que acadar unha nota mínima de 5 en cada unha das Unidades Didácticas.

### Criterios de cualificación:

A avaliación positiva do módulo obterase a partir do 5, sendo a cualificación final unha puntuación entre 1 e 10, sen decimais e aplicando o criterio matemático do redondeo.

Na segunda avaliación parcial, a cualificación será a media ponderada, segundo o peso de cada unidade, do resultado obtido nas unidades impartidas. O alumnado que teña unha media superior ao 5 pero non teña aprobada algunha das unidades, terá unha cualificación de 4.

Na terceira avaliación parcial, a cualificación corresponderá coa media ponderada, segundo o seu valor, de todas as unidades do módulo. O alumnado que non teña aprobada algunha das unidades, obterá unha cualificación máxima de 4.

A avaliación do alumnado será continua e cada criterio de avaliación terá un peso na cualificación da unidade didáctica, así como un instrumento de avaliación asignado. Os instrumentos de avaliación que se empregarán durante todo o curso serán de tres tipos:

- Probas escritas: Exames e supostos prácticos. Os exames poderán conter casos prácticos, preguntas teóricas de resposta curta ou de resposta obxectiva sen penalización. Os supostos prácticos suporán a resolución de exercicios de tipo práctico (nóminas, cálculo de prestacións,...) que o alumnado terá que subir a aula virtual.
- Táboas de observación: Instrumento que se empregará para avaliar a participación e as intervencións do alumnado en debates, traballos en grupo, exposicións,... Empregaranse dous tipos de táboas de observación: para tarefas sinxelas (por exemplo, a participación nun debate) as táboas serán binarias -SI/NON- e para tarefas máis complexas (por exemplo, unha exposición oral) as táboas terán catro niveis de logro -insuficiente (25%), suficiente (50%), satisfactorio (75%) e excelente (100%).
- Listas de control: Empregaranse para avaliar determinadas tarefas entregadas polo alumnado: Plan de Prevención, fichas de traballo da unidade, currículum, vídeos,... Neste caso tamén se empregarán dous tipos de listas de control: para tarefas sinxelas (por exemplo, a elaboración dunha infografía) a rúbrica poderá ser binaria -SI/NON- e para tarefas máis complexas (por exemplo, a elaboración do plan de prevención) a rúbrica terá ata catro niveis de logro -insuficiente (25%), suficiente (50%), satisfactorio (75%) e excelente (100%).

## 6. Procedemento para a recuperación das partes non superadas

### 6.a) Procedemento para definir as actividades de recuperación

O alumnado que teña unha nota media inferior a 5 nun trimestre, terá dereito a realizar unha recuperación durante as tres primeiras semanas do trimestre posterior. Neste caso, o instrumento de avaliación será unha proba escrita de recuperación dos resultados de aprendizaxe ou das unidades pendentes. Esta proba incluírá preguntas teóricas e/ou exercicios de tipo práctico. O profesor indicará as tarefas de repaso e aprendizaxe, similares ás realizadas durante a avaliación, para preparar esta proba. Estará dispoñible durante este tempo para repasos, resolución de dúbidas, realización de simulacros ou corrección de actividades parciais. No caso de non superar esta proba, optará a unha recuperación final no mes de xuño das unidades pendentes.

Chegada a fin do último trimestre, e antes da avaliación final, a xefatura de estudos marcará unhas datas para a realización de actividades de recuperación. O alumnado que non superara un ou varios dos trimestres poderá asistir a clase nos horarios marcados e o profesorado tentará resolver as súas dúbidas, realizará explicacións complementarias e dará exercicios de adestramento para axudar ao alumnado a superar o módulo. Todo isto cumprimentarase no informe individualizado de avaliación, no seu caso.

A xefatura de estudos fixará a data da avaliación final durante o mes de xuño. Esta avaliación realizarase mediante unha proba escrita que incluírá

preguntas teóricas e exercicios de tipo práctico e estará dividida por unidades. O alumnado presentárase unicamente á recuperación das unidades que non superase.

Para poder superar o módulo, o alumnado deberá acadar unha nota mínima de 5 en cada unha das unidades que teña pendentes.

## **6.b) Procedemento para definir a proba de avaliación extraordinaria para o alumnado con perda de dereito a avaliación continua**

Os alumnos que superen a porcentaxe de faltas á clase legalmente establecida perderán o dereito á avaliación continua. Isto é, cando supere o 10% de faltas de asistencia, que no módulo de FOL, equivale a 13 sesións de 50 minutos. A estes efectos, solo se excluirán do cómputo de faltas as que estean xustificadas polos seguintes motivos: doenzas e asistencia a consultas médicas do/a estudante, morte ou doenzas graves dos seus familiares ate segundo grao, e actividade laboral remunerada.

O alumnado que perda o dereito á avaliación continua tamén ten dereito a asistir á actividades de recuperación citadas no apartado anterior. A avaliación coincidirá na data coa avaliación final de recuperación nunha data fixada pola xefatura de estudos do centro e realizarase mediante unha proba escrita que incluírá preguntas teóricas e exercicios de tipo práctico. A proba estará dividida por unidades e o 40% da nota corresponderá coa UF1 (Prevención de Riscos Laborais) e o 60% coa UF2 (Equipos de traballo, dereito do traballo e da seguridade social, e procura de emprego). Para poder superar o módulo, o alumnado deberá acadar unha nota mínima de 5 nesta proba de avaliación.

## **7. Procedemento sobre o seguimento da programación e a avaliación da propia práctica docente**

### **7.1. PROCEDEMENTO PARA O SEGUIMENTO DA PROGRAMACIÓN.**

Para realizar o seguimento da programación, o profesorado empregará a ferramenta que ofrece a propia aplicación web para a elaboración da programación. Este seguimento ten como obxectivo comprobar se se vai cumprindo o programado, xustificar as posibles modificacións que tiveran que realizarse. O seguimento farase de xeito sistemático ao remate de cada unidade didáctica, aínda que poderá realizarse tamén noutros momentos en caso de considerarse necesario (dificultades particulares por parte do alumnado, perda de horas lectivas debido a unha circunstancia extraordinaria, ...)

### **7.2. AVALIACIÓN DA PROPIA PRÁCTICA DOCENTE.**

Coa intención de mellorar a calidade da propia práctica docente e de proporcionar unha atención individualizada ao alumnado, realizarase unha avaliación trimestral de dita práctica. Estas avaliacións faranse principalmente de xeito escrito e garantindo o anonimato do alumnado, coa intención de favorecer a sinceridade das súas respostas. Excepcionalmente, ante dificultades ou eventuais conflitos que poidan darse na aula, poderán realizarse pequenas charlas ou debates orais para escoitar a opinión do alumnado sobre o desenvolvemento da programación. Nas enquisas trimestrais que se lle pasarán ao alumnado realizaranse preguntas sobre a metodoloxía empregada na aula, a atención prestada polo profesorado, a súa motivación cara o módulo de FOL ou a utilidade que lle ven ás competencias adquiridas neste módulo. O alumnado terá 5 opcións de resposta progresiva (1=completamente en desacordo, 2=en desacordo, 3=nin de acordo nin en desacordo, 4=de acordo, 5= moi de acordo ) e un espazo de resposta aberta para realizar as súas propostas de mellora, que serán tidas en conta para a realización de eventuais modificacións.

Os resultados do alumnado, especialmente os do primeiro trimestre, tamén serán tidos en conta como método de avaliación da práctica docente. En caso de atoparnos cunha porcentaxe significativa do alumnado que non acada os obxectivos no primeiro trimestre comezará un proceso de reflexión e de intervención que poderá supor eventuais modificacións na programación.

Finalizado o curso o profesor cumprimentará a Memoria Final do curso onde se recollerán todos os aspectos anteriores, e en especial as propostas de mellora.

## 8. Medidas de atención á diversidade

### 8.a) Procedemento para a realización da avaliación inicial

A diversidade preséntase no ámbito da formación en múltiples formas e vén expresada por unha serie circunstancias, tales como: coñecementos e experiencias persoais e laborais previas, motivacións e expectativas ante o aprendizaxe, intereses persoais, profesionais e vocacionais, competencias básicas e específicas, ritmos de traballo e de aprendizaxe, situacións persoais e familiares, habilidades e des-trezas desenvolvidas, orixe nacional ou étnico diferenciador, contorna socioeconómica do lugar de re-sidencia, discapacidades físicas, psíquicas e/ou sensoriais ou sobredotación intelectual, entre outras.

Debemos contemplar a diversidade como fonte de oportunidades e de riqueza, centrándonos en adecuar os diversos aspectos metodolóxicos ás singularidades do noso alumnado.

Para iso, ao comezo do curso, levarase a cabo unha primeira recollida de datos académicos e de experiencia profesional proporcionada polos propios alumnos ao cubrir as fichas correspondentes. Coa mesma finalidade, ao inicio de curso, o profesor coordinarase co titor e co resto do equipo docente do grupo para recoller información sobre os coñecementos previos do alumnado durante as reunións de "avaliación inicial de ciclos". Así mesmo, valorará a información dos informes individualizados de avaliación da etapa anteriormente cursada, e consultará co departamento de Orientación en caso de detectar alumnos con necesidades educativas especiais ou que requiran apoio educativo específico.

Durante o curso, ao inicio de cada unidade didáctica, realizarase un cuestionario inicial ou formularase preguntas ao grupo de xeito oral, coa fin de identificar o nivel de coñecementos do alumnado a respecto da materia a impartir, téndoo en conta para adecuar os medios didácticos a utilizar.

### 8.b) Medidas de reforzo educativo para o alumnado que non responda globalmente aos obxectivos programados

Esta proposta didáctica ten en conta o principio de "deseño para todos". Para tal efecto recolle ás medidas necesarias para que calquera alumno poida acadar os resultados de aprendizaxe do módulo. Cómpre que calquera alumno poida acadar os resultados de aprendizaxe do módulo adoptando medidas de reforzo e apoio, pero sen que estas afecten de forma significativa á consecución dos resultados de aprendizaxe previstos para cada un dos módulos profesionais, tal e como establece o decreto 114/2010.

A diversidade preséntase no ámbito da formación en múltiples formas e vén expresada por unha serie circunstancias, tales como: coñecementos previos e experiencias persoais e laborais, motivacións e expectativas ante o aprendizaxe, interese persoais, profesionais e vocacionais, capacidades xenerais ou diferenciadas, ritmos de traballo e de aprendizaxe, situacións persoais e familiares, habilidades e destrezas desenvolvidas, orixe nacional ou étnico diferenciador, contorna socioeconómica do lugar de residencia, minusvalideces físicas, psíquicas e/ou sensoriais ou sobredotación intelectual, entre outras.

Debemos contemplar a diversidade como fonte de oportunidades e de riqueza, centrándonos en adecuar os diversos aspectos metodolóxicos ás singularidades do noso alumnado.

Será preciso realizar unha avaliación inicial, coa amplitude que se considere necesaria, coa colaboración do departamento de orientación, para detectar ao alumnado con necesidades educativas especiais e as súas demandas específicas. Tomando en consideración o establecido pola GABE e polo Decreto 114/2010 respecto a atención á diversidade, cómpre facer unha breve referencia á serie de medidas que teríamos en conta na atención a este tipo de alumnado:

-Medidas de acceso ao currículo para alumnos con deficiencias sensoriais ou físicas: entrega do material cun tamaño de fonte máis grande ou en outros formatos.

-Agrupamentos heteroxéneos: á hora de traballar en equipo estes serán formados por alumnos con diversidade de competencias e motivacións,



coa fin de que os alumnos se axuden entre si.

-Adaptacións curriculares non significativas para aqueles alumnos con necesidades educativas especiais, co asesoramento do departamento de orientación e sen que afecten aos elementos preceptivos do currículo.

-Actividades de ampliación e de investigación para aqueles alumnos que presenten un rendemento académico moi superior o resto do grupo: emprego das TICs e fomento da busca autónoma de información para resolver supostos e analizar a realidade sociolaboral.

-Medidas de reforzo educativo tales como actividades graduadas segundo diferentes niveis, garantindo sempre a adquisición dos contidos mínimos; modificación da localización do alumno en clase; repetición individualizada dalgunhas explicacións ou potenciación da participación do alumno e a consecución de pequenos logros como elementos de motivación.

## 9. Aspectos transversais

### 9.a) Programación da educación en valores

A LOMCE contempla na súa relación de principios da educación, a transmisión daqueles valores que favorecen a liberdade persoal, a responsabilidade, a cidadanía democrática, a solidariedade, a tolerancia, a igualdade, o respecto e a xustiza, que constitúen a base da vida en común. Con esta referencia legal, debemos programar unha serie de temas e contidos a traballar de forma transversal a medida que imos abordando as distintas unidades didácticas do módulo. Deste xeito, procuraremos destacar uns determinados valores de forma simultánea a transmisión de coñecementos.

Con cada unha das conmemoracións establecidas no Calendario Escolar, o profesor ou profesora, poderá programar puntualmente actividades, temas ou charlas que, en colaboración coas establecidas pola Dirección do Instituto, contribúan a lograr os obxectivos marcados en relación coas mesmas. Prestarase especial atención á celebración da Constitución, ao Día 1º de Maio, Día do Consumidor, Paz, Violencia de Xénero, Saúde, Europa, Medio Ambiente e Letras Galegas.

Algúns destes valores que deben ser transmitidos de forma transversal:

- Educación ambiental, relacionada ca unidade formativa de saúde laboral (factores de risco físicos, químicos, biolóxicos) xa que é preciso sensibilizar ao alumnado respecto á necesidade de empregar materiais e sistemas inocuos, de cara á favorecer unha protección do medio e un aumento nos niveis de calidade e seguridade.
- Educación na Prevención de Accidentes, vinculado co tema de sinalización e prevención de accidentes de traballo. Aproveitaremos este contido curricular para poñer énfase na importancia de previr accidentes de todo tipo, xa non laborais senón tamén domésticos e de tráfico.
- Educación para a Saúde, presente en toda a unidade formativa de saúde laboral, especialmente nos temas de prevención de riscos e tamén no de primeiros auxilios. De novo, extrapolaremos este contido á vida non laboral: importancia dunha dieta san e equilibrada, valoración positiva do exercicio físico e do deporte, potenciación da protección ante as enfermidades de transmisión sexual, embarazos non desexados, tabaquismo, etc.
- Igualdade de oportunidades / Rexeitamento do Sexismo / Multiculturalidade: a igualdade no acceso ao emprego e durante a súa realización é un contido curricular do módulo. Sen embargo, débese fomentar unha posición actitudinal axeitada, ao longo de todo o curso, transmitindo a importancia de respectar ao outro con independencia da súa orixe, sexo, raza, orientación sexual, ideoloxía, relixión, etc. Así como valorar a diversidade cultural e humana como fonte de riqueza e non de conflito.

### 9.b) Actividades complementarias e extraescolares

Á marxe das actividades de ensino-aprendizaxe deseñadas para cada unha das unidades didácticas, cómpre describir outras actividades que se diferenzan de aquelas polos recursos, tempos e espazos necesarias para o seu desenvolvemento: actividades complementarias e extraescolares. A intención de programar este tipo de actividades no módulo de FOL é completar a formación do alumnado, achegándonos á realidade social, escoitando outras voces á marxe da do profesor, coñecendo de primeira man os recursos cos que contarán como traballadores ou

desempregados, etc.

Para o presente curso 2016/2017 poderán ser organizadas polo Departamento de FOL e a Dirección do Centro, actividades complementarias tales como:

1ª- Charla-coloquio e práctica sobre técnicas de primeiros auxilios: actividade complementaria aos temas de saúde laboral. Ten por obxecto que un profesional de enfermería/ membro de Protección Civil ou similar dea unha charla teórica/práctica sobre as distintas técnicas de primeiros auxilios (transporte de accidentados, cómo inmovilizar a un/ha alumno/a cunha fractura, cómo actuar ante unha queimadura, actuación ante un conato de afogamento por obstrución dun obxecto). O alumnado participará activamente nas actividades que propoña o experto.

2ª- Simulacro de evacuación do instituto: esta actividade é extensible a toda a comunidade educativa do instituto, coa colaboración da Dirección do centro onde se solicitará apoio a Protección Civil, Policía Municipal, Bombeiros e Centro de saúde máis próximo. O obxectivo desta actividade é coñecer a posta en práctica dun plan de emerxencia e evacuación, requeríndose a colaboración do alumnado de FOL.

3ª- Cine fórum: visionado de películas como ferramenta de aprendizaxe. O alumnado deberá cubrir un cuestionario con varios temas de reflexión unha vez remata a película. Tamén dará lugar ao debate e a posta en común de ideas. É unha actividade adecuada para levar a cabo tras as sesións de avaliación de cada trimestre.

4ª.- Charla coloquio sobre técnicas de busca de emprego, actividade complementaria ao tema de autoanálise persoal e profesional e procura de emprego. Ten por obxecto que un técnico orientador laboral do concello de Vigo ou similar dea unha charla teórica/práctica sobre as distintas técnicas de busca de emprego, identificando as principais fontes de emprego e de inserción laboral, aproveitando ademais os recursos dixitais que existen neste ámbito.

5ª.- Visita a algunha empresa do contorno e ao xulgado do social.

Actividades extraescolares: son aquelas organizadas polo centro, que deben figurar na programación xeral anual, aprobada polo Consello Escolar e que se realizan fóra de horario lectivo e de forma voluntaria., polos profesores do Departamento en colaboración coa Dirección e outros Departamentos.

1ª- Visita a unha oficina do Servizo Público de Emprego: comprobación en espazo e tempo real de como se tramitan as solicitudes de prestación por desemprego e outras accións de formación e orientación laboral levadas a cabo na oficina. Esta actividade deberá desenvolverse unha vez traballadas as unidades relacionadas coas Relacións Laborais e a Seguridade Social.

2ª- Visita aos Xulgados do Social de Vigo: trátase de coñecer as instalacións e asistir a algún xuízo no que se diriman asuntos relacionados coas unidades, como poden ser: despedimentos, determinación da relación laboral, accidente de traballo,...

3ª- Feiras de Emprego e Orientación Laboral, que se organicen na comunidade galega ou fóra dela, sempre e cando contemos con orzamento para organizar os desprazamentos.

## 10.Outros apartados

### 10.1) Secuenciación da Programación

Na primeira aula de comezo do curso os alumnos e alumnas serán informados da presente Programación, e do número de unidades de que consta, así como dos contidos de cada unha delas e dos textos a utilizar para o estudo e preparación.

Tamén se lles indicará como serán cualificados, indicando o peso de cada proba ou instrumento de avaliación.

Serán informados tamén das datas aproximadas dos exames, que deberán ser confirmadas na aula nas proximidades dos días sinalados, así como de cando se farán os exames de recuperación.

Informarase igualmente do número de faltas de asistencia que dará lugar á perda da avaliación continua. Con carácter xeral, neste módulo, establécese o número de 13, constituindo o 10% das sesións do módulo (isto é, 128 sesións).